

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راہ و گداز

مجموعہ مقالات دین و اجتماع
از دید گاہ اسلام و غرب

نویسنده:

محسن رمضانہ گل افغانی

شابک	۹۷۸-۹۶۴-۶۹۲۶-۳۵-۶
شماره کتابخانه ملی	۳۷۵۶۴۲
عنوان و نام پدید آور	راه و بی راه مجموعه مقالات پیرامون برخی مباحث دینی و اجتماعی از دیدگاه اسلام و غرب / نویسنده محسن رمضانی گل افزانی
مشخصات نشر	تهران تا ۱۴۱۳/۱۳۹۲
مشخصات ظاهری	۲۰۸ ص
پادداشت	کتابخانه
عنوان دیگر	مجموعه مقالات پیرامون برخی مباحث دینی و اجتماعی از دیدگاه اسلام و غرب
موضوع	اسلام -- مسائل، مباحثه -- مقالاتها و خطابه ها
موضوع	اسلام و غرب -- مقاله ها و خطابه ها
رده بندی دیویی	۳۹۷/۰۲
رده بندی کنگره	BP۱۱/۸۱۴/۳ ۱۳۹۲
مرشده	رمضانی گل افزانی، محسن ۱۳۶۵ -
وضعیت فهرست نویسی	فیا
تاریخ درخواست	۱۳۹۷/۰۵/۳۰
تاریخ پاسخگویی	۱
کد پیگیری	۳۲۴۳۹۷

- نام کتاب: راه و بی راه

(مجموعه مقالات دینی و اجتماعی از دیدگاه اسلام و غرب)

- نویسنده: محسن رمضانی گل افزانی - ۱۳۶۵

- طراح جلد: زهرا امدادی سیاه پیرانی

- مدیر آماده سازی: علی دریاییگی

- صفحه آرائی: جعفر خدادی

- ناظر چاپ: علی دریاییگی

- نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۲

- شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

- قیمت: ۱۰۰،۰۰۰ ریال

- پخش: ۰۹۱۲۱۹۵۴۶۲۳

- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۹۲۶-۳۵-۶

فهرست مندرجات

پیش گفتار / ۱

۳ ارزش‌های انسان و اجتماعی از منظر اسلام و نظریه پردازان غربی / ۵

۶	مقدمه
۱۳	طبقه بندی ارزش‌ها در اسلام
۱۳	ارزش خاموشی و سکوت
۱۴	ارزش زهد یا ترک دنیا پرستی
۱۴	احادیث دیگری در باب ارزش‌های انسانی
۱۵	نهج البلاغه و ارزش‌ها
۱۵	الف: شناخت ارزش‌ها
۱۵	ب: آینده و مسخ ارزش‌ها
۱۵	ج: ضد ارزش‌ها
۱۶	جمع بندی
۱۷	منابع

۴ بررسی نقش تربیت اخلاقی از دیدگاه اسلام و مکاتب غربی / ۹

۲۰	مقدمه
۲۱	تعریف اخلاق
۲۴	خداوند مردم را به مکارم اخلاق و نیکی‌ها می‌خواند نه به زشتی‌ها و بدی
۲۵	نمونه‌ای از اخلاق پیامبر ﷺ و گفتار او در این باره
۲۶	گفتار امامان علیهم السلام درباره اخلاق نیک
۲۸	اصول ارزش‌های اخلاقی
۲۸	تفاوت فلسفه اسلام با اخلاق یونان و غرب از منظر «علامه طباطبائی»
۳۱	منابع

۵ تکامل انسان از منظر اسلام و نظریه پردازان غربی / ۳۳

۳۴	مقدمه
۳۵	تکامل در اسلام

۳۶	انواع تکامل جامعه بشری
۳۷	فرق تکامل و پیشرفت
۳۸	در مجتمع اسلامی راه به سوی تحول و تکامل چیست؟
۳۹	هدف از تکامل
۴۰	تکامل در آئینه روایات
۴۱	نقش انبیا و دین در تکامل انسان
۴۲	پیش فرض های فرضیه داروین درباره تکامل
۴۲	تنازع قضا از دیدگاه داروین
۴۳	پاسخ به نظریه داروین
۴۴	دیدگاه های تکاملی دیگر در غرب
۴۷	منابع

● فضیله علم و دانش از دیدگاه اسلام و نظریه پردازان غربی / ۴۹

۵۰	مقدمه
۵۱	تعریف علم
۵۲	نقلی رایج از علم در
۵۳	ارزش علم در قرآن
۵۴	تأثیر علم و دین در یکدیگر
۵۵	تقابل علم و دین در غرب
۵۷	احادیثی پیرامون علم و دانش از معصومین (ع)
۵۹	فضیلت علما و دانشمندان
۵۹	حرکت انسان با دو بال آگاهی و اراده
۶۰	جمع بندی
۶۱	منابع

⊗ جایگاه امر به معروف و نهی از منکر در راستای سعادت جامعه اسلامی / ۶۳

۶۴	مقدمه
۶۵	معنای معروف و منکر
۶۸	آیا امر به معروف موجب سلب آزادی است؟
۶۷	انواع امر به معروف و نهی از منکر در اسلام
۶۷	مراحل و اقسام نهی از منکر
۶۹	نکاتی که باید در باب امر به معروف و نهی از منکر مورد توجه قرار گیرد
۷۰	جایگاه و اهمیت امر به معروف و نهی از منکر در احادیث معصومین (ع)
۷۳	نمونه هایی از امر به معروف و نهی از منکرهای غلط یا صحیح
۷۵	منابع

● خودباوری و استقلال؛ شاخصه پیش‌برد انقلاب‌های جدید / ۷۷

۷۸	 مقدمه
۷۹	 تعریف خودباوری از دیدگاه روان‌شناسی
۷۹	 تعریف استقلال از نگاه اسلام
۸۰	 تهدید قرآن برای برخی از مؤمنین که کافران را دوست خود می‌گیرند
۸۳	 یهود و نصارا در مقابل اسلام و مسلمین یک دست و هماهنگ می‌باشند
۸۴	 رسانه دوی دشمن
۸۵	 سرمایه‌داری دوستی با دشمن خدا
۸۷	 منابع

● لزوم شناخت دوست و دشمن در راستای بقای جنبش‌های اسلامی / ۸۹

۹۰	 مقدمه
۹۱	 سه‌گونه دشمن برای اسلام
۹۲	 احادیثی پیرامون دوست و دشمن
۹۳	 شجاعت و دشمن‌شناسی امام علی (ع)
۹۴	 مفصله حضور منافقین در میان صفوف مسلمین
۹۵	 داوری میان دوست و دشمن و برخورد با آن
۹۷	 سرانجام و جزای طرح دوستی با دشمن
۹۹	 جمع‌بندی
۱۰۰	 منابع

● سرمایه‌داری از نگاه اسلام / ۱۰۱

۱۰۲	 مقدمه
۱۰۳	 موضع الهی مال
۱۰۷	 سرمایه‌داری از نگاه روایات
۱۰۸	 اختلاف‌های طبقات مختلف مردم و طریق صحیح حل آن‌ها
۱۱۰	 انفاق یا پر کردن شکاف جامعه
۱۱۲	 براندازی ارزش‌های تکاثری
۱۱۳	 سرمایه‌داری از نگاه «امام علی» (ع)
۱۱۶	 منابع

● دلیل گرایش جوانان در کشورهای اسلامی به رفتارهای غربی / ۱۱۷

۱۱۸	 مقدمه
۱۲۰	 امام خمینی (ره) و غرب‌زدگی
۱۲۲	 دشمن‌شناسی
۱۲۴	 عدم مطالعه و شناخت کافی

بها دادن به شهوات	۱۲۶
تجمل گرایی	۱۲۸
منابع	۱۳۳

● کرامت انسانی از نگاه اسلام و نیچه / ۱۳۵

مقدمه	۱۳۶
نظریات و آراء نیچه در رابطه با نفسانیت	۱۳۷
تعلیم «امیرالمؤمنین» علیه السلام از افکار افرادی چون نیچه	۱۳۹
فلسفه و برتری را خداوند مشخص می نماید	۱۳۹
تجمل گرایی یا جنون عقلی	۱۴۱
چند حدیث منقول از دنیای دوستی و پیروی از هوای نفس	۱۴۱
از خطبه ای «امام علی» علیه السلام در مذمت دنیای تهی از معنویت	۱۴۲
پایان سرک استار جدایی غنی از فقیر و سرکوب ضعیفان اند	۱۴۳
موضع اسلام بر برابرانسانیت و برابری	۱۴۴
سرنوشت رقت بار نیچه در پایان و پیش بینی های صحیح «امیرالمؤمنین» علیه السلام	۱۴۵
منابع	۱۴۷

● موعودشناسی از دیدگاه ادیان و کاتبان / ۱۴۹

مقدمه	۱۵۰
انتظار عمومی برای یک مصلح بزرگ	۱۵۱
شعاع این فکر در میان غربی ها	۱۵۱
در آیین هندی	۱۵۳
بشارت ظهور «حضرت بقیه الله» در کتاب «هوشن جوک»	۱۵۳
در آیین بودایی	۱۵۳
از دیدگاه اهل سنت	۱۵۴
در آیین مسیح	۱۵۵
بازگشت مسیح	۱۵۶
انتظار برای بازگشت مسیح	۱۵۶
در آیین یهود	۱۵۷
در کتاب «داوود» علیه السلام	۱۵۷
منابع	۱۵۹

● جایگاه و وظایف زنان در جامعه از دیدگاه اسلام / ۱۶۱

مقدمه	۱۶۲
زن و موقعیت اجتماعی زن در اسلام	۱۶۳
تولید نسل پرورش انسان و شوهرداری مهم ترین وظیفه زن	۱۶۵

وظایف و فعالیت‌های مشترک زن و مرد در اسلام	۱۶۶
زنان همپای مردان در امور اجتماعی	۱۶۷
نمونه‌هایی از وظایف بانوان در خانواده	۱۶۷
نمونه‌هایی از وظایف بانوان در اجتماع	۱۶۸
منابع	۱۷۱

۱۷۳ فلسفه اسلامی و تحولات آن از دیدگاه ابوعلی سینا و ملاصدرا

مقدمه	۱۷۴
مکتب فلسفی اسلامی	۱۷۵
ترب فلسفی ابن سینا در «اشارات»	۱۷۶
برهان فصل اول ابن سینا	۱۷۸
استدلال روح الزئبق بر نفی شریک از واجب تعالی	۱۷۹
اصطلاحات	۱۷۹
جوهر و عرض از نگاه ابن سینا	۱۸۰
اصول فلسفه صدرای	۱۸۰
اصالت وجود	۱۸۱
بررسی نظریه فقر وجودی	۱۸۱
حرکت جوهری	۱۸۲
استفاده از وحی همراه با عقل و شهود در عرج مسافر از نگاه صدرای	۱۸۳
معنای زندگی از دیدگاه ملاصدرا	۱۸۴
کامل‌تر بودن فلسفه صدرالمشائیین	۱۸۴
منابع	۱۸۶

۱۸۷ مبارزه با رباخواری و دست‌آوردهای عدالت محور آن

مقدمه	۱۸۸
تعریف ربا	۱۹۰
انواع ربا	۱۹۰
سخت‌گیری شدید قرآن نسبت به ربا	۱۹۱
ربا در آیه‌ها و روایات	۱۹۲
علل حرمت ربا	۱۹۳
۱- ایجاد فاصله طبقاتی در جامعه	۱۹۳
۲- ربا قرض است و قرض نمی‌تواند سود داشته باشد	۱۹۵
استدلال صاحبان سرمایه در گرفتن سود و نفی نظر آن‌ها	۱۹۶
ربا از دیدگاه ادیان آسمانی	۱۹۷
نکات و راه حل‌های پیشنهادی برای حل معضل ربا	۱۹۸
منابع	۲۰۰

پیش‌گفتار نویسنده

www.ketab.ir

بسم الله الرحمن الرحيم
 « قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً ۚ اَنْتَ خَلَقْتَ كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَيْتَ... گفت: پروردگار ما کسی است که به هر چیزی آفرینش (خاص) آن را اعطا کرده و سپس هدایتش نموده است.»
 خداوند متعال با خلق انسان برای هدایت وی رسولانی را به سوی او فرستاد تا بشری که اشرف مخلوقات بود؛ بتو راه کمال می را طی کند، بی آنکه عذر و بهانه‌ای داشته باشد. بعد از انبیا هم این وظیفه‌ی خطی را رسول تاریخ برعهده اولیا و بزرگان قرار داده شد. در اهمیت تربیت جامعه همین است که در ادیان مختلف به‌ویژه در اسلام بسیار بر آن تأکید و به آن پرداخته شده است؛ تا آنجا که طبق حدیثی «قلم علما» موجب جاودانگی «خون شهدا» خواهد بود. بر همین مبنا بسیار کسانی که به فکر ایجاد تحول در جامعه بوده‌اند؛ قلم به دست گرفته و بر اساس منابع موجود و دریافت‌های خود از اصول گوناگون، اذهان تحت تأثیر قرار دهند. در جهان امروز نیز که هجمه‌های ضد دینی و فرهنگی از سوی غرب، جوامع بشری - به ویژه ملت‌های مسلمان - را مورد تهدید قرار داده و در بسیاری از موارد به ویرانی شاکله اصلی اجتماع در حوزه‌های گوناگون دینی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی انجامیده است؛ پرداختن به مباحث و موضوعات دینی و اجتماعی و تبیین آنها برای اقشار مختلف امری ضروری به نظر می‌رسد. البته باید توجه داشت صرف روش این مبانی و بدون پیگیری عملی آنها هیچ‌گونه پیشرفتی در رفتارهای مردم حاصل نخواهد شد. اکنون با وجود دسترسی به منابع غنی اطلاعاتی هنوز هم فقر فرهنگی شدیدی در بین ملل مختلف دیده می‌شود که دست‌اندر کاران و البته حاکمیت می‌توانند با جمع‌آوری نظرات اندیش‌مندان مختلف و بررسی و نتیجه‌گیری‌های اصولی، با یافتن راه کارهای کاربردی، فرایند هدایت اجتماع را تکامل بخشند.

در کتاب پیش رو نیز که بیشتر جنبه‌ی گردآوری دارد و بر مبنای حدیث شریف که می‌فرماید: «زکات علم نشر آن است» به نگارش درآمده است؛ سعی شده با گذری بر کتب و منابع اصیل اسلامی و غربی در قالب چند مقاله با موضوعات مختلف دینی و اجتماعی که جوامع بشری به آنها مبتلا است، با ایجاد آگاهی به ترغیب افکار مختلف در جهت پژوهش بیشتر در این حوزه‌ها بپردازد. آنجایی که علم نگارنده کامل نیست؛ ممکن است در این نوشتار اشتباه‌های محتوایی وجود داشته باشد. لذا از تمامی علماء، اساتید، پژوهشگران و خوانندگان فرهیخته‌ای که این نوشتار را مطالعه می‌کنند؛ استدعا دارم با نظرات اندیشمندانه خود در تصحیح مطالب و نگارش اصلاحی این مبانی، بنده را در کتب آینده راهنمایی نمایند.

در پایان باید یاد نمود تمام عزیزانی که طی مراحل نوشتن، ویراستاری و چاپ این کتاب به من یاری رسانیدند، بژه از همسر که در طول این مدت صمیمانه در کنارم بود کمال سپاس را ابراز می‌کنم.

محسن رمضانی گل افزانی

www.ketab.ir